తృతీయస్యాయుష్కాసాయనతిరేకాయపవిత్రవత్యర్ధ్వాయుశ్చా-
ధిషవణమస్యన్తరిక్ష స్థవ రక్షసామన్తర్హిత్యై ద్యావావ పురస్తా
యద్దదశ్చన్ద్రమసి మెధ్యం పశ్చాచ్ఛితిః ॥౮౭॥ తృతీయస్యాయుజమావః॥

హరిః ఓమ్

తృతీయప్రపాఠకః

ప్రత్యుష్టగ్‌ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయ ఇత్యాహ । రక్షసా-
మపహత్యై । అగ్నేర్వస్తేజిష్ఠేన తేజసా నిష్టపామీత్యాహ మేధ్య-
త్వాయ । స్రుచస్సంమార్ష్టి । స్రువమగ్రే । పుమాగ్‌ంసమేవాభ్య-
స్సఙ్గం కరోతి మిథునత్వాయ । అథజుహూమ్ । అథోపభృతమ్ । అథ
ధ్రువామ్ । అసౌ వై జుహూః ॥ ౧ ॥ అన్తరిక్షముపభృత్ । పృథివీ ధ్రు-
వా । ఇమే వై లోకాస్స్రుచః । వృష్టిస్సంమార్జనాని । వృష్టిర్వా
ఇమాంల్లోకాననుపూర్వం కల్పయతి । తే తతః క్లృప్తాస్సమేధన్తే । స-
మేధన్తేఽస్మా ఇమే లోకాః ప్రజయా పశుభిః । య ఏవం వేద । యదికా-
మయేత వర్షుకః పర్జన్యస్స్యాదితి । అగ్రతస్సంమృజ్యాత్ ॥ ౨ ॥
వృష్టిమేవ నియచ్ఛతి । అవాచీనాగ్రా హి వృష్టిః । యదికామయే-
త వర్షుకస్స్యాదితి । మూలతస్సంమృజ్యాత్ । వృష్టిమేవోద్య-
చ్ఛతి । తదు వా ఆహుః । అగ్రత ఏవోపరిష్టాథ్సంమృజ్యాత్ । మూల-
తోఽధస్తాత్ । తదనుపూర్వం కల్పతే । వర్షుకో భవతీతి ॥ ౩ ॥
ప్రాచీమభ్యాకారమ్ । అగ్రే రన్తరతః । ఏవమివహ్యన్నమద్య-

తే । అథో అగ్నాద్వా ఓషధీనామూర్జం ప్రజా ఉపజీవన్తి । ఊ-
ర్జ ఏవాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై । అధస్తాత్ప్రతీచీమ్ । దణ్డము-
త్తమతః । మూలేన మూలం ప్రతిష్ఠిత్యై । తస్మాదరత్నేః ప్రా-
ఞ్చ్యుపరిష్టాల్లోమాని । ప్రతీచ్యధస్తాత్ ॥ ౪ ॥ స్రుఘ్యే-
షా । ప్రాణో వై స్రువః । జుహూర్దక్షిణో హస్తః । ఉపభృథ్సవ్యః ।
ఆత్మా ధ్రువా । అన్నగ్ం సంమార్జనాని । ముఖతో వై ప్రాణోఽపానో
భూత్వా । ఆత్మానమన్నం ప్రవిశ్య । బాహ్యతస్తనువగ్ం శుభయతి ।
తస్మాద్ధ్రువామేవాగ్రే సంమార్ష్టి । ముఖతో హి ప్రాణోఽపానో
భూత్వా । ఆత్మానమన్నమావిశతి । తౌ ప్రాణాపానౌ । అవ్యర్ధుకః ప్రా-
ణాపానాభ్యాం భవతి । య ఏవం వేద ॥ ౫ ॥ జుహూమ్మృజ్యా-
ద్భవతీతి ప్రత్యఞ్చమధస్తాన్మార్ష్టి పశ్చాచ్చ ॥ ౧ ॥

దివశ్శిల్పమవతతమ్ । పృథివ్యాః కకుభిశ్శ్రితమ్ । తేన వ-
యగ్ం సహస్రవల్శేన । సపత్నాన్నాశయామసి స్వాహేతి స్రు-
క్సం మార్జనాన్యగ్నౌ ప్రహరతి । ఆపో వై దర్భాః । రూపమేవై-
షామేతన్మహిమానం వ్యాచష్టే । అనుష్టుభర్చా । ఆనుష్టుభః
ప్రజాపతిః । ప్రాజాపత్యో వేదః । వేదస్యాగ్రగ్ం స్రుక్సం-
మార్జనాని ॥ ౬ ॥ స్వేనైవైనాని ఛన్దసా । స్వయా దేవత-
యా సమర్ధయతి । అథో ఋగ్వై యోషా । దర్భో వృషా । తన్మి-
థునమ్ । మిథునమేవాస్య తద్యజ్ఞే కరోతి ప్రజననాయ । ప్రజా-
యతే ప్రజయా పశుభిర్యజమానః । తాన్యన్తే వృక్ష ఏవాపాస్య-
న్తి । తత్తథా న కార్యమ్ । ఆరబ్ధస్య యజ్ఞియస్య కర్మణస్సవి-

ద్రోహాః ॥ ౭ ॥ యద్ధ్యానాని పశవోఽభితిష్ఠేయుః । నతత్పశు-
శ్యకమ్ । అద్భిర్మార్జయిత్వోత్కరే న్యస్యేత్ । యద్వై యజ్ఞ-
స్య కర్మణోఽన్యత్రావంతిభ్యస్సన్తిష్ఠతే । ఉత్కరో వావత-
స్య ప్రతిష్ఠా । ఏతాగ్ంహి తస్మై ప్రతిష్ఠాన్దేవాస్సమభరన్ ।
యదద్భిర్మార్జయతి । తేన శాన్తమ్ । యదుత్కరే న్యస్యతి ।
ప్రతిష్ఠామేవైనాని తద్గమయతి ॥ ౮ ॥ [illegible] ప్రతితిష్ఠతి ప్రజయా
పశుభిర్యజమానః । అథో స్తమ్బస్య వా ఏతద్రూపమ్ । యత్స్రు-
క్సంమార్జనాని । స్తమ్బశో వా ఓషధయః । తాసాం జరత్కక్షే పశ-
వో న రమన్తే । అప్రియో హ్యేషాం జరత్కక్షః । యావదప్రి-
యో హ వై జరత్కక్షః పశూనామ్ । తావదప్రియః పశూనాం భవతి ।
యస్యైతాన్యన్యత్రాగ్నేర్దధతి । నవదావ్యాసు వా ఓషధీషు పశ-
వో రమన్తే ॥ ౯ ॥ నవదావో హ్యేషాం ప్రియః । యావ-
త్ప్రియో హ వై నవదావః పశూనామ్ । తావత్ప్రియః పశూనాం
భవతి । యస్యైతాన్యగ్నౌ ప్రహరన్తి । తస్మాదేతాన్యగ్నావే-
వ ప్రహరేత్ । యత్తరస్మిన్థ్సంమృజ్యాత్ । పశూనాం ధృత్యై ।
యో భూతానామధిపతిః । రుద్రస్తన్తిచరో వృషా । పశూనస్మా-
కం మా హిగ్ంసీః । ఏతదస్తు హుతం తవ స్వాహేత్యగ్నౌ సంమార్జ-
నాన్యగ్నౌ ప్రహరతి । ఏషా వా ఏతేషాం యోనిః । ఏషా ప్రతిష్ఠా ।
స్వామేవైనాని యోనిమ్ । స్వాం ప్రతిష్ఠాం గమయతి । ప్రతితిష్ఠతి ప్రజ-
యా పశుభిర్యజమానః ॥ ౧౦ ॥ వైదస్యాగ్రగ్ం స్రుక్సంమార్జనాన్
నివిద్రోహాం గమయతి పశవో రమన్తే హిగ్ంసీష్షట్చ ॥ ౩ ॥

అయజ్ఞియో వా ఏషః । యోఽపత్నీకః । న ప్రజాః ప్రజాయేరన్ ।
పత్న్యన్వాస్తే । యజ్ఞమేవాకః । ప్రజానాం ప్రజననాయ । యత్తిష్ఠన్తీ
సన్నహ్యేత । ప్రియం జ్ఞాతిగ్ం రున్ధ్యాత్ । ఆసీనా సన్నహ్యతే ।
ఆసీనా హ్యేషా వీర్యం కరోతి ॥ ౧౧ ॥ యత్పశ్చాత్ప్రాచ్య-
న్వాసీత । అనయా సమదన్దధీత । దేవానాం పత్నియా
సమదన్దధీత । దేశాద్దక్షిణాత ఉదీచ్యన్వాస్తే । ఆత్మనో
గోపీథాయ । ఆశాసానా సౌమనసమిత్యాహ । మేధ్యా-
మేవైనాం కేవలీం కృత్వా । ఆశిషా సమర్ధయతి । అగ్నేరను-
వ్రతా భూత్వా సన్నహ్యే సుకృతాయ కమిత్యాహ । ఏతద్వై పత్ని-
యై వ్రతోపనయనమ్ ॥ ౧౨ ॥ తేనైవైనాం వ్రతముపనయతి ।
తస్మాదాహుః । యశ్చైవం వేద యశ్చ న । యోక్త్రమేవ యుఙ్క్తే ।
యదన్వాస్తే । తస్యాముష్మిఁల్లోకే భవతీతి । యోక్త్రేణ । య-
ద్యోక్త్రమ్ । స యోగః । యదాస్తే । స క్షేమః ॥ ౧౩ ॥ యోగ-
క్షేమస్య క్లృప్త్యై । యుక్తం క్రియాతా ఆశీః కామే యుజ్యాతా ఇ-
తి । ఆశిషః సమృద్ధ్యై । గ్రన్థిం గ్రథ్నాతి । ఆశిష ఏవాస్యాం
పరిగృహ్ణాతి । పుమాన్వై గ్రన్థిః । స్త్రీ పత్నీ । తన్మిథునమ్ ।
మిథునమేవాస్య తద్యజ్ఞే కరోతి ప్రజననాయ । ప్రజాయతే ప్ర-
జయా పశుభిర్యజమానః ॥ ౧౪ ॥ అథో అర్ధో వా ఏష ఆత్మనః ।
యత్పత్నీ । యజ్ఞస్య ధృత్యా అశిథిలం భావాయ । సుప్రజస-
స్త్వా వయగ్ం సుపత్నీరుప సేదిమేత్యాహ । యజ్ఞమేవ తన్మిథునీ
కరోతి । ఊనేఽతిరిక్తం ధీయాతా ఇతి ప్రజాత్యై । మహీనాం పయో-

ష్యోషధీనాగ్ం రస ఇత్యాహ । రూపమేవాస్యైతన్మహిమానం వ్యాచష్టే । తస్య తేఽక్షీయమాణస్య నిర్వపామి దేవయజ్యాయా ఇత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే ॥ ౧౫ ॥

కరోతి వ్రతోపనయనక్షేమో యజమానశ్శాస్తే ॥ 3 ॥

ఘృతఞ్చ వై మధు చ ప్రజాపతిరాసీత్ । యతో మధ్వాసీత్ । తతః ప్రజా అసృజత । తస్మాన్మధుషి ప్రజననమివాస్తి । తస్మాన్మధుషా న ప్రచరన్తి । యాతయామ హి । ఆజ్యేన ప్రచరన్తి । యజ్ఞో వా ఆజ్యమ్ । యజ్ఞేనైవ యజ్ఞం ప్రచరన్త్యయాతయామత్వాయ । పత్న్యవేక్షతే ॥ ౧౬ ॥ మిథునత్వాయ ప్రజాత్యై । యద్వై పత్నీ యజ్ఞస్య కరోతి । మిథునం తత్ । అథో పత్నియా ఏవైష యజ్ఞస్యాన్వారమ్భోఽనవచ్ఛిత్త్యై । అమేధ్యం వా ఏతత్కరోతి । యత్పత్న్యవేక్షతే । గార్హపత్యేఽధిశ్రయతి మేధ్యత్వాయ । ఆహవనీయమభ్యుద్రవతి । యజ్ఞస్య సన్తత్యై । తేజోఽసి తేజోఽనుప్రేహీత్యాహ ॥ ౧౭ ॥ తేజో వా అగ్నిః । తేజ ఆజ్యమ్ । తేజసైవ తేజస్సమర్ధయతి । అగ్నిస్తే తేజో మా వినైదిత్యాహాహిగ్ంసాయై । స్ఫ్యస్య వర్త్మన్ సాదయతి । యజ్ఞస్య సన్తత్యై । అగ్నేర్జిహ్వాఽసి సుభూర్దేవానామిత్యాహ । యథాయజురేవైతత్ । ధామ్నే ధామ్నే దేవేభ్యో యజుషే యజుషే భవేత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే ॥ ౧౮ ॥ తద్వా అతః పవిత్రాభ్యామేవోత్పునాతి । యజమానో వా ఆజ్యమ్ । ప్రాణాపానౌ పవిత్రే । యజమాన ఏవ ప్రాణాపానౌ దధాతి । పునరాహారమ్ ।

ఏవమివ హి ప్రాణాపానౌ సఞ్చరతః । శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజో-
సీత్యాహ । రూపమేవాస్యైతన్మహిమానం వ్యాచష్టే । త్రిర్యజుషా ।
త్రయ ఇమే లోకాః ॥ ౧౯ ॥ ఏషాం లోకానామాప్త్యై । త్రిః ।
త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః । అథో మేధ్యత్వాయ । అథాజ్యవతీభ్యామపః ।
రూపమేవాస్యైతద్వర్ణన్దధాతి । అపి వా ఉతాహుః । యథా
హ వై యోషా సువర్ణగ్ం హిరణ్యం పేశలం బిభ్రతీ రూపాణ్యాస్తే ।
ఏవమేతా ఏతర్హీతి । ఆపో వై సర్వా దేవతాః ॥ ౨౦ ॥ ఏషా హి విశ్వే-
షాం దేవానాం తనూః । యదాజ్యమ్ । తత్రోభయోర్మీమాగ్ంసా ।
జామిస్యాదితి । యద్యజుషాఽఽజ్యం యజుషాఽప ఉత్పునీయాత్ ।
ఛన్దసాఽప ఉత్పునాత్యజామిత్వాయ । అథో మిథునత్వాయ । సావిత్రి-
యర్చా । సవితృప్రసూతం మే కర్మాసదితి । సవితృప్రసూతమేవాస్య
కర్మ భవతి । పచ్ఛో గాయత్రియా త్రిష్షమృద్ధత్వాయ । అద్భిరేవౌష-
ధీస్సన్నయతి । ఓషధీభిః పశూన్ । పశుభిర్యజమానమ్ । శుక్రన్త్వా
శుక్రాయాం జ్యోతిస్త్వా జ్యోతిష్యర్చిస్త్వాఽర్చిషీత్యాహ । సర్వత్వా-
య । పర్యాప్త్యా అనన్తరాయాయ ॥ ౨౧ ॥

ఉక్షిత ఆహ త్రైలోకా దేవతా భవతి షట్చ ॥ ౪ ॥

దేవాసురాస్సంయత్తా ఆసన్ । స ఏతమిన్ద్ర ఆజ్యస్యావ-
కాశమపశ్యత్ । తేనావైక్షత । తతో దేవా అభవన్ । పరాఽసు-
రాః । య ఏవం విద్వానాజ్యమవేక్షతే । భవత్యాత్మనా । పరాఽస్య
భ్రాతృవ్యో భవతి । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । యదాజ్యేనాన్యాని హవీ-
గ్ంష్యభిఘారయతి ॥ ౨౨ ॥ అథ కేనాజ్యమితి । సత్యేనేతి బ్రూయాత్ ।

చక్షుర్వై సత్యమ్ । సత్యేనైవైనదభిఘారయతి । ఈశ్వరో వా ఏషో- ఽన్ధో భవితోః । యశ్చక్షుషాఽఽజ్యమవేక్షతే । నిమీల్యావేక్షేత । దాధారాత్మఞ్చక్షుః । అభ్యాజ్యఙ్ఘారయతి । ఆజ్యఙ్గృహ్ణాతి ॥ ౧౩ ॥ ఛన్దాగ్ంసి వా ఆజ్యమ్। ఛన్దాగ్ంస్యేవ ప్రీణాతి। చతుర్జుహ్వాఙ్గృహ్ణాతి । చతుష్పాదః పశవః । పశూనేవావరున్ధే । అష్టావుపభృతి । అష్టాక్షరా గాయత్రీ । గాయత్రః ప్రాణః । ప్రాణమేవ పశుషు దధాతి । చతుర్ధ్రువాయామ్ ॥ ౧౪ ॥ చతుష్పాదః పశవః । పశుష్వేవోపరిష్టాత్ప్రతితిష్ఠతి। యజమానదేవత్యా వై జుహూః । భ్రాతృవ్యదేవత్యోపభృత్ । చతుర్జుహ్వాఙ్గృహ్ణన్భూయో గృహ్ణీయాత్ । అష్టావుపభృతి గృహ్ణన్కనీయః । యజమానాయైవ భ్రాతృవ్యముపస్తిఙ్కరోతి । గావో వై స్రుచః । చతుర్జుహ్వాఙ్గృహ్ణాతి । తస్మాచ్చతుష్పదీ ॥ ౧౫ ॥ అష్టావుపభృతి । తస్మాదష్టాశఫా । చతుర్ధ్రువాయామ్ । తస్మాచ్చతుస్స్తనా । గామేవ తత్సగ్ంస్కరోతి । సాఽస్మై సగ్ంస్కృతేషమూర్జన్దుహే । యజ్జుహ్వాఙ్గృహ్ణాతి । ప్రయాజేభ్యస్తత్ । యదుపభృతి । ప్రయాజానూయాజేభ్యస్తత్ । సర్వస్మైవా ఏతద్యజ్ఞాయ గృహ్యతే । యద్ధ్రువాయామాజ్యమ్ ॥ ౧౬ ॥

అభిఘారయతి గృహ్ణాతి ధ్రువాయాఞ్చతుష్పదీ ప్రయాజానూయాజేభ్యస్తద్ద్వే చ ॥ ౫ ॥

ఆపో దేవీరగ్రేపువో అగ్రేగువ ఇత్యాహ। రూపమేవాసామేతన్మహిమానవ్వ్యాచష్టే । అగ్రఇమయ్యజ్ఞన్నయతాగ్రే యజ్ఞపతిమిత్యాహ । అగ్రఏవ యజ్ఞన్నయన్తి । అగ్రే యజ్ఞపతిమ్ । యుష్మాని-

న్ద్రో౽వృణీత వృత్రతూర్యే యూయమిన్ద్రమవృణీధ్వం వృత్ర-
తూర్య ఇత్యాహ । వృత్రగ్ం హ హనిష్యన్నిన్ద్ర ఆపో వవ్రే । ఆ-
పో హేన్ద్రం వవ్రిరే । సంజ్ఞామేవాసామేతద్ధామానం వాచష్టే ।
ప్రోక్షితా స్థేత్యాహ ॥ ౨౭ ॥ తేనాపః ప్రోక్షితాః । అగ్ని-
ర్దేవేభ్యో నిలాయత । కృష్ణో రూపం కృత్వా । స వనస్పతీ-
న్ప్రావిశత్ । కృష్ణో౽స్యాఖరేష్ఠో౽గ్నయే త్వా స్వాహేత్యాహ ।
అగ్నయ ఏవైనం జుష్టం కరోతి । అథో అగ్నేరేవ మేధమవరున్ధే ।
వేదిరసి బర్హిషే త్వా స్వాహేత్యాహ । ప్రజా వై బర్హిః ।
పృథివీ వేదిః ॥ ౨౮ ॥ ప్రజా ఏవ పృథివ్యాం ప్రతిష్ఠాపయతి ।
బర్హిరసి స్రుగ్భ్యస్త్వా స్వాహేత్యాహ । ప్రజా వై బర్హిః ।
యజమానస్స్రుచః । యజమానమేవ ప్రజాసు ప్రతిష్ఠాపయతి ।
దివే త్వా౽న్తరిక్షాయ త్వా పృథివ్యై త్వేతి బర్హిరాసాద్య ప్రోక్ష-
తి । ఏభ్య ఏవైనల్లోకేభ్యః ప్రోక్షతి । అథ తతస్సహ స్రుచా
పురస్తాత్ప్రత్యఞ్చం గ్రన్థిం ప్రత్యుక్షతి । ప్రజా వై బర్హిః ।
యథా సూత్యై కాల ఆపః పురస్తాద్యన్తి ॥ ౨౯ ॥ తాదృగేవ త-
త్ । స్వధా పితృభ్య ఇత్యాహ । స్వధాకారో హి పితౄణామ్ ।
ఊర్గ్భవ బర్హిషద్భ్య ఇతి దక్షిణాయై శ్రోణేరోత్తరస్యై నినయ-
తి సన్తత్యై । మాసా వై పితరో బర్హిషదః । మాసానేవ ప్రీణా-
తి । మాసా హ్యోషధీర్వర్ధయన్తి । మాసాః పచన్తి సమృద్ధ్యై ।
అనతిస్కన్దన్హ పర్జన్యో వర్షతి । యత్రైతదేవం క్రియ-
తే ॥ ౩౦ ॥ ఊర్జా పృథివీం గచ్ఛతేత్యాహ । పృథివ్యా హి-

వో౽ర్జన్దధాతి । తస్మాత్పృథివ్యా ఊర్జం భుఞ్జతే । గ్రీవా ఇవ
ప్రగ్ంసయతి । ప్రజనయత్యేవతత్ । ఊర్ధ్వం ప్రాఞ్చముద్గా-
థం ప్రత్యఞ్చమాయచ్ఛతి । తస్మాత్ప్రాచీనగ్ం రేతో ధీయ-
తే । ప్రతీచీః ప్రజా జాయన్తే । విష్ణోస్స్తూపో౽సీత్యాహ । య-
జ్ఞో వై విష్ణుః ॥ 31 ॥ యజ్ఞస్య ధృత్యై । పురస్తాత్ప్రస్తర-
ఙ్గృహ్ణాతి । ముఖ్యమేవైనఙ్కరోతి । ఇయన్తఙ్గృహ్ణాతి । ప్రజా-
పతినా యజ్ఞముఖేన సమ్మితమ్ । ఇయన్తఙ్గృహ్ణాతి । యజ్ఞపరు-
షా సమ్మితమ్ । ఇయన్తఙ్గృహ్ణాతి । ఏతావద్వై పురుషే వీర్యమ్ ।
వీర్యసమ్మితమ్ ॥ 32 ॥ అపరిమితఙ్గృహ్ణాతి । అపరిమితస్యా-
వరుద్ధ్యై । తస్మిన్పవిత్రే అపిసృజతి । యజమానో వై ప్రస్తరః ।
ప్రాణాపానౌ పవిత్రే । యజమాన ఏవ ప్రాణాపానౌ దధాతి ।
ఊర్ణామ్రదసన్త్వా స్తృణామీత్యాహ । యథాయజురేవైతత్ ।
స్వాసస్థన్దేవేభ్య ఇత్యాహ । దేవేభ్య ఏవైన స్వాసస్థఙ్కరోతి ॥
33 ॥ బర్హిస్స్తృణాతి । ప్రజా వై బర్హిః । పృథివీ వేదిః । ప్రజా ఏవ
పృథివ్యాం ప్రతిష్ఠాపయతి । అనతిదృశ్ఞగ్ం స్తృణాతి । ప్రజయై-
వైనం పశుభిరనతిదృశ్ఞఙ్కరోతి । ధారయన్ప్రస్తరం పరిధీన్పరిదధా-
తి । యజమానో వై ప్రస్తరః । యజమాన ఏవ తత్స్వయం పరిధీన్ప-
రిదధాతి । గన్ధర్వో౽సి విశ్వావసురిత్యాహ ॥ 34 ॥ విశ్వమేవా-
యుర్యజమానే దధాతి । ఇన్ద్రస్య బాహురసి దక్షిణ ఇత్యాహ ।
ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి । మిత్రావరుణౌ త్వోత్తరతః పరిధ-
త్తామిత్యాహ । ప్రాణాపానౌ మిత్రావరుణౌ । ప్రాణాపానావే-

వాస్మిన్దధాతి । సూర్యస్త్వా పురస్తాత్పాత్విత్యాహ । రక్షసామపహ-
త్యై । కస్యాశ్చిదభిశస్త్యా ఇత్యాహ । అపరిమితాదేవైనం పాతి ॥ ౩౭ ॥
వీతి హోత్రన్త్వా కవ ఇత్యాహ । అగ్నిమేవ హోత్రేణ సమర్ధయతి ।
ద్యుమన్తగ్ంసమిధీమహీత్యాహ సమిద్ధ్యై । అగ్నే బృహన్తమధ్వర
ఇత్యాహ, వృద్ధ్యై । విశో యన్త్రే స్థ ఇత్యాహ । విశాయత్యై ।
ఉదీచీనాగ్రే నిదధాతి ప్రతిష్ఠిత్యై । వసూనాగ్ం రుద్రాణామాదిత్యా-
నాగ్ం సదసి సీదేత్యాహ । దేవతానామేవ సదనే ప్రస్తరగ్ం సాద-
యతి । జుహూరసి ఘృతాచీనామ్నేత్యాహ ॥ ౩౮ ॥ అసౌ వై జు-
హూః । అన్తరిక్షముపభృత్ । పృథివీ ధ్రువా । తాసామేతదేవ ప్రి-
యన్నామ । యద్ఘృతాచీతి । యద్ఘృతాచీత్యాహ । ప్రియేణైవైనా
నామ్నా సాదయతి । ఏతా అసదన్త్సుకృతస్య లోక ఇత్యాహ ।
సత్యం వై సుకృతస్య లోకః । సత్య ఏవైనాస్సుకృతస్య లోకే సాద-
యతి । తా విష్ణో పాహీత్యాహ । యజ్ఞో వై విష్ణుః । యజ్ఞస్య ధృత్యై ।
పాహి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞపతిం పాహి మాం యజ్ఞనియమిత్యాహ ।
యజ్ఞాయ యజమానాయాత్మనే । తేభ్య ఏవాశిషమాశాస్తేఽనా-
ర్త్యై ॥ ౩౯ ॥ స్థేత్యాహ పృథివీ వేదిర్యన్తి క్రియతే విష్ణుర్వీర్యసం-
మితఙ్కరోత్యాహ పాతి నామ్నేత్యాహ లోకే సాదయతి షట్చ ॥ ౬ ॥

అగ్నినా వై హోత్రా । దేవా అసురానభ్యభవన్ । అ-
గ్నయే సమిధ్యమానాయానుబ్రూహీత్యాహ । భ్రాతృవ్యాభి-
భూత్యై । ఏకవిగ్ంశతిమిధ్మదారూణి భవన్తి । ఏకవిగ్ంశో వై పు-
రుషః । పురుషస్యాప్త్యై । పఞ్చదశేధ్మదారూణ్యభ్యాదధాతి ।

కృష్ణదశీవా అర్ధమాసస్య రాత్రయః । అర్ధమాసశస్సంవత్సర ఆ-
ప్యతే । త్రీన్పరిధీన్పరి దధాతి ॥ ౩౮ ॥ ఊర్ధ్వే సమిధావా
దధాతి । అనూయాజేభ్యస్సమిధమతి శినష్టి । షట్థ్సంపద్యన్తే ।
షడ్వా ఋతవః । ఋతూనేవ ప్రీణాతి । వేదేనోప వాజయతి ।
ప్రాజాపత్యో వై వేదః । ప్రాజాపత్యః ప్రాణః । యజమాన ఆ-
హవనీయః । యజమానమేవ ప్రాణన్దధాతి ॥ ౩౯ ॥ త్రిరు-
పవాజయతి । త్రయో వై ప్రాణాః । ప్రాణానేవాస్మిన్ద-
ధాతి । వేదేనోపయత్య స్రువేణ ప్రాజాపత్యమాఘారమాఘార-
యతి । యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః । యజ్ఞమేవ ప్రజాపతిం ముఖత
ఆరభతే । అథో ప్రజాపతిస్సర్వా దేవతాః । సర్వా ఏవ దేవతాః
ప్రీణాతి । అగ్నిమగ్నీత్త్రిస్త్రిస్సంమృడ్ఢీత్యాహ । త్ర్యావృద్ధి య-
జ్ఞః ॥ ౪౦ ॥ అథో రక్షసామపహత్యై । పరిధీన్థ్సంమార్ష్టి ।
పునాత్యేవైనాన్ । త్రిస్త్రిస్సంమార్ష్టి । త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః ।
అథో మేధ్యత్వాయ । అథో ఏతే వై దేవాశ్వాః । దేవాశ్వానేవ
తథ్సంమార్ష్టి । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । ఆసీనోఽన్యమా-
ఘారమాఘారయతి ॥ ౪౧ ॥ తిష్ఠన్నన్యమ్ । యథాఽనోవార-
థవా యుఞ్జ్యాత్ । ఏవమేవ తదధ్వర్యుర్యజ్ఞం యునక్తి । సువ-
ర్గస్య లోకస్యాభ్యూఢ్యై । వహన్త్యేనఙ్గ్రామ్యాః పశవః । య
ఏవం వేద । భువనమసి విప్రథస్వేత్యాహ । యజ్ఞో వై భువనమ్ ।
యజ్ఞమేవ యజమానం ప్రజయా పశుభిః ప్రథయతి । అగ్నే యష్ట-
రిదన్నమఇత్యాహ ॥ ౪౨ ॥ అగ్నిర్వై దేవానాం యష్టా ।

యు ఏవదైవానాయస్థా । తస్మా ఏవ నమస్కరోతి । జుహ్వేహ్యగ్నిస్త్వాహ్వయతి దేవయజ్యాయా ఉపభృదేహి దేవస్త్వా సవితాహ్వయతి దేవయజ్యాయా ఇత్యాహ । ఆగ్నేయీ వై జుహూః । సావిత్ర్యుపభృత్ । తాభ్యామేవైనే ప్రసూత ఆదత్తే । అగ్నావిష్ణూ మా వామవక్రమిషమిత్యాహ । అగ్నిః పురస్తాత్ । విష్ణుర్యజ్ఞః పశ్చాత్ ॥ ౪౩ ॥ తాభ్యామేవ ప్రతిప్రోచ్యాత్యాక్రామతి । విజిహాథాం మా మా సన్తాప్తమిత్యాహాహింసాయై । లోకం మే లోకకృతౌ కృణుతమిత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే । విష్ణోస్స్థానమసీత్యాహ । యజ్ఞో వై విష్ణుః । ఏతత్ఖలు వై దేవానామపరాజితమాయతనమ్ । యద్యజ్ఞః । దేవానామేవాపరాజిత ఆయతనే తిష్ఠతి । ఇత ఇన్ద్రో అకృణోద్వీర్యాణీత్యాహ ॥ ౪౪ ॥

ఇన్ద్రియమేవయజమానేదధాతి । సమారభ్యోర్ధ్వో అధ్వరో దివిస్పృశమిత్యాహవృద్ధ్యై । ఆఘారమాఘార్యమాణమనుసమారభ్య । ఏతస్మిన్వై కాలే దేవాస్సువర్గల్లోకమాయన్ । సాక్షాదేవయజమానస్సువర్గల్లోకమేతి । అథో సమృద్ధేనైవ యజ్ఞేన యజమానస్సువర్గల్లోకమేతి । అహ్రుతో యజ్ఞో యజ్ఞపతేరిత్యాహానార్త్యై । ఇన్ద్రావాన్థ్స్వాహేత్యాహ । ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి । బృహద్భా ఇత్యాహ ॥ ౪౫ ॥

సువర్గో వై లోకో బృహద్భాః । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । యజమానదేవత్యా వై జుహూః । భ్రాతృవ్యదేవత్యోపభృత్ । ప్రాణ ఆఘారః । యదుపభృత్సగ్ంస్పర్శయేత్ । భ్రాతృవ్యాయాస్య ప్రాణ-

న్దధ్యాత్ । అసగ్ంస్పర్శయన్కృత్యాశ్రామితి । యజమాన ఏ-
వ ప్రాణన్దధాతి । పాహిమాఽగ్నే దుశ్చరితాదా మా సుచరితే
భజేత్యాహ ॥ ౪౬ ॥ అగ్నిర్వావ పవిత్రమ్ । వృజినమనృ-
తన్దుశ్చరితమ్ । ఋజుకర్మగ్ం సత్యగ్ం సుచరితమ్ । అగ్ని-
రేవైనం వృజినాదనృతాద్దుశ్చరితాత్పాతి । ఋజుకర్మే సత్యే
సుచరితే భజతి । తస్మాదేవమాశాస్తే । ఆత్మనో గోపీథాయ । శి-
రో వా ఏతద్యజ్ఞస్య । యదాఘారః । ఆత్మా ధ్రువా ॥ ౪౭ ॥
ఆఘారమాఘార్య ధ్రువాగ్ం సమనక్తి । ఆత్మన్నేవ యజ్ఞస్య శి-
రః ప్రతిదధాతి । ద్విస్సమనక్తి । ద్వౌ హి ప్రాణాపానౌ । తదా-
హుః । త్రిరేవ సమఞ్జ్యాత్ । త్రిధాతు హి శిర ఇతి । శిర ఇవ వా ఏతద్య-
జ్ఞస్య । అథో త్రయో వై ప్రాణాః । ప్రాణానేవాస్మిన్దధాతి ।
మఖస్య శిరోఽసి సంజ్యోతిషా జ్యోతిరఙ్క్తామిత్యాహ । జ్యోతిరేవా-
స్మా ఉపరిష్టాద్దధాతి । సువర్గస్య లోకస్యానుఖ్యాత్యై ॥ ౪౮ ॥

పరిదధాతి ప్రాణన్దధాతి హి యజ్ఞో ఘారయతి సమ ఇత్యా-
హ పశ్చాద్వీర్యాణీత్యాహ భా ఇత్యాహ భజేత్యాహ ధ్రువై-
వాస్మిన్దధాతి త్రీణి చ ॥ ౭ ॥

ధిష్ణియా వా ఏతే న్యుప్యన్తే । యద్బ్రహ్మా । యద్ధోతా ।
యదధ్వర్యుః । యదగ్నీత్ । యద్యజమానః । తాన్ యదన్తరే-
యాత్ । యజమానస్య ప్రాణాన్థ్సంకర్షేత్ । ప్రమాయు-
కస్స్యాత్ । పురోడాశమపగృహ్య సఞ్చరత్యధ్వర్యుః ॥ ౪౯ ॥
యజమానాయైవ తల్లోకగ్ం శిగ్ంషతి । నాస్య ప్రాణాన్థ్సంకర్-

షతి । నప్రమాయుకోఽభవతి । పురస్తాత్ప్రత్యఙ్ఙాసీనః । ఇడా-
యా ఇడామాదధాతి । హస్త్యగ్ం హోత్రే । పశవో వా ఇ-
డా । పశవః పురుషః । పశుష్వేవ పశూన్ప్రతిష్ఠాపయతి । ఇడా-
యై వా ఏషా ప్రజాతిః ॥ ౧౦ ॥ తాం ప్రజాతియజమానోఽనుప్రజా-
యతే । ద్విరఙ్గులావనక్తి పర్వణోః । ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠి-
త్యై । సకృదుపస్తృణాతి । ద్విరాదధాతి । సకృదభిఘారయతి ।
చతుస్సంపద్యతే । చత్వారి వై పశోః ప్రతిష్ఠానాని । యావానేవ
పశుః । తముపహ్వయతే ॥ ౧౧ ॥ ముఖమివ ప్రత్యుపహ్వయే-
త । సంముఖానేవ పశూనుపహ్వయతే । పశవో వా ఇడా । తస్మా-
ఛ్వాఽన్వారభ్య । అధ్వర్యుణా చ యజమానేన చ । ఉపహూతః ప-
శుమానసానీత్యాహ । ఉపహ్యేనాహ్వయతే హోతా । ఇడా-
యై దేవతానాముపహావే । ఉపహూతః పశుమాన్భవతి । య ఏవం-
వేద ॥ ౧౨ ॥ యా వై హస్త్యమిడామాదధాతి । వాచస్సా
భాగధేయమ్ । యాముపహ్వయతే । ప్రాణానాగ్ం సా । వా-
చశ్చైవ ప్రాణానాగ్ంశ్చావరున్ధే । అథవా ఏతర్హ్యుపహూతా-
యామిడాయామ్ । పురోడాశస్యైవ బర్హిషదో మీమాగ్ంసా ।
యజమానం దేవా అబ్రువన్ । హవిర్నో నిర్వపేతి । నాహమ-
భాగో నిర్వప్స్యామీత్యబ్రవీత్ ॥ ౧౩ ॥ నమయాఽభాగయాఽనువ-
క్ష్యథేతి వాగబ్రవీత్ । నాహమభాగా పురోఽనువాక్యా భవిష్యామీ-
తి పురోఽనువాక్యా । నాహమభాగా యాజ్యా భవిష్యామీతి యాజ్యా ।
నమయాఽభాగేన వషట్కరిష్యథేతి వషట్కారః । యద్యజమానభా-

గన్నిధాయ పురోడాశం బర్హిషదఙ్కరోతి । తానేవ తద్భాగి-
నఃకరోతి । చతుర్ధాఙ్కరోతి । చతస్రోదిశః । దిక్ష్వేవ ప్రతితిష్ఠ-
తి । బర్హిషదఙ్కరోతి ॥ ౧౪ ॥ యజమానో వై పురోడాశః ।
ప్రజా బర్హిః । యజమానమేవ ప్రజాసు ప్రతిష్ఠాపయతి । తస్మా-
దస్థా న్యాః ప్రజాః ప్రతితిష్ఠన్తి । మాగ్ంసేనాన్యాః । అథో ఖ-
ల్వాహుః । దక్షిణా వా ఏతా హవిర్యజ్ఞస్యాన్తర్వేద్యవరుధ్యన్తే ।
యత్పురోడాశం బర్హిషదఙ్కరోతీతి । చతుర్ధాఙ్కరోతి । చ-
త్వారో హ్యేతే హవిర్యజ్ఞస్యర్త్విజః ॥ ౧౫ ॥ బ్రహ్మణే హో-
త్రేఽధ్వర్యవేఽగ్నీత్ । తమభిమృశేత్ । ఇదం బ్రహ్మణః । ఇదగ్ం
హోతుః । ఇదమధ్వర్యోః । ఇదమగ్నీధ ఇతి । యథైవాదస్సౌ-
మ్యేఽధ్వరే । ఆదేశమృత్విగ్భ్యో దక్షిణా నీయన్తే । తాదృగేవ తత్ ।
అగ్నీధే ప్రథమామాదధాతి ॥ ౧౬ ॥ అగ్నిముఖా హ్యృ-
ద్ధిః । అగ్నిముఖామేవర్ద్ధిం యజమాన ఋధ్నోతి । సకృదుపస్తీర్య
ద్విరాదధత్ । ఉపస్తీర్య ద్విరభిఘారయతి । షట్ సంపద్యన్తే ।
షడ్వా ఋతవః । ఋతూనేవ ప్రీణాతి । వేదేన బ్రహ్మణే బ్రహ్మభా-
గం పరిహరతి । ప్రాజాపత్యో వై వేదః । ప్రాజాపత్యో బ్ర-
హ్మా ॥ ౧౭ ॥ సవితా యజ్ఞస్య ప్రసూత్యై । అథ కామమన్యేన ।
తతో హోత్రే । మధ్యం వా ఏతద్యజ్ఞస్య । యద్ధోతా । మధ్య-
త ఏవ యజ్ఞం ప్రీణాతి । అథాధ్వర్యవే । ప్రతిష్ఠా వా ఏషా యజ్ఞ-
స్య । యదధ్వర్యుః । తస్మాద్ధవిర్యజ్ఞస్యైతామావృతమను ॥ ౧౮ ॥
అన్వాహార్యం దక్షిణా నీయన్తే । యజ్ఞస్య ప్రతిష్ఠిత్యై । అగ్నిమగ్నీథ్స-

కృత్స్నక్రత్సం మృడ్ఢీత్యాహ । పరాఙివ హ్యేతర్హి యజ్ఞః । ఇషితా దైవ్యా హోతార ఇత్యాహ । ఇషితగ్ం హి కర్మ క్రియతే । భద్రవాచ్యాయ ప్రేషితో మానుషస్సూక్తవాకాయ సూక్తా బ్రూహీత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే । స్వగా దైవ్యా హోతృభ్య ఇత్యాహ । యజ్ఞమేవ తథ్స్వగాకరోతి । స్వస్తిర్మానుషేభ్య ఇత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే । శంయోర్బ్రూహీత్యాహ । శంయుమేవ బార్హస్పత్యం భాగధేయేన సమర్ధయతి ॥ ౫౯ ॥

చరత్యధ్వర్యుః ప్రజాతిహ్వయతే వేదాబ్రవీద్బర్హిషం దఙ్కరోత్యృత్విజో దధాతి బ్రహ్మాఽనుకరోతి చత్వారి చ ॥ ౮ ॥

అథస్రుచావనుష్టుగ్భ్యాం వాజవతీభ్యాం వ్యూహతి । ప్రతిష్ఠా వా అనుష్టుక్ । అన్నం వాజః ప్రతిష్ఠిత్యై । అన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై । ప్రాచీం జుహూమూహతి । జాతానేవ భ్రాతృవ్యాన్ప్రణుదతే । ప్రతీచీముపభృతమ్ । జనిష్యమాణానేవ ప్రతినుదతే । సవిషూచ ఏవాపోహ్యస్సపత్నాన్యజమానః । అస్మిఁల్లోకే ప్రతితిష్ఠతి ॥ ౬౦ ॥ ద్వాభ్యామ్ । ద్విప్రతిష్ఠో హి । వసుభ్యస్త్వా రుద్రేభ్యస్త్వాఽఽదిత్యేభ్యస్త్వేత్యాహ । యథాయజురేవైతత్ । స్రుక్షు ప్రస్తరమనక్తి । ఇమే వై లోకాస్స్రుచః । యజమానః ప్రస్తరః । యజమానమేవ తేజసాఽనక్తి । త్రేధాఽనక్తి । త్రయ ఇమే లోకాః ॥ ౬౧ ॥ ఏభ్య ఏవైనల్లోకేభ్యోఽనక్తి । అభిపూర్వమనక్తి । అభిపూర్వమేవ యజమానం తేజసాఽనక్తి । అక్తగ్ం రిహాణా ఇత్యాహ । తేజో వా ఆజ్యమ్ । యజమానః ప్రస్తరః ।

యజమానమేవ తేజసాఽనక్తి । వియన్తు వయ ఇత్యాహ । వయాస్యేవై-
నత్కృత్వా । సువర్గల్లోకం గమయతి ॥ ౬౨ ॥ ప్రజాం
యోనిం మానిర్మృక్షమిత్యాహ । ప్రజాయై గోపీథాయ । ఆ
ప్యాయన్తామాప ఓషధయ ఇత్యాహ । ఆపశ్చైవౌషధీశ్చాప్యా-
యతి । మరుతాం పృషతయస్స్థేత్యాహ । మరుతో వై వృష్ట్యా
ఈశతే । వృష్టిమేవావరున్ధే । దివఙ్గచ్ఛ తతో నో వృష్టిమేర-
యేత్యాహ । వృష్టిర్వై ద్యౌః । వృష్టిమేవావరున్ధే ॥ ౬౩ ॥
యావద్వా అధ్వర్యుః ప్రస్తరం ప్రహరతి । తావదస్యాయుర్మీ-
యతే । ఆయుష్పా అగ్నేఽస్యాయుర్మే పాహీత్యాహ । ఆయురే-
వాత్మన్ధత్తే । యావద్వా అధ్వర్యుః ప్రస్తరం ప్రహరతి । తా-
వదస్య చక్షుర్మీయతే । చక్షుష్పా అగ్నేఽసి చక్షుర్మే పాహీ-
త్యాహ । చక్షురేవాత్మన్ధత్తే । ధ్రువాఽసీత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై ।
యం పరిధిం పర్యధత్థా ఇత్యాహ ॥ ౬౪ ॥ యథాయజురేవైత-
త్ । అగ్నే దేవ పణిభిర్వీయమాణ ఇత్యాహ । అగ్నయ ఏవైన-
ఙ్జుష్టఙ్కరోతి । తన్త ఏతమనుజోషం భరామీత్యాహ । సజాతా-
నేవాస్మా అనుకాన్కరోతి । నేదేష త్వదపచేతయాతా ఇత్యాహా-
నుఖ్యాత్యై । యజ్ఞస్య పాథ ఉపసమితమిత్యాహ । భూమానమే-
వోపైతి । పరిధీన్ప్రహరతి । యజ్ఞస్య సమిష్ట్యై ॥ ౬౫ ॥ స్రు-
చౌసం ప్రస్రావయతి । యదేవ తత్ర క్రూరమ్ । తత్తేన శమయతి ।
జుహ్వాముపభృతమ్ । యజమానదేవత్యా వై జుహూః । భ్రాతృ-
వ్యదేవత్యోపభృత్ । యజమానాయైవ భ్రాతృవ్యముపస్తిఙ్క-

రోతి । స్వగ్గ్ంస్త్రావిభాగాస్థేత్యాహ । వసవో వై రుద్రా ఆది-
త్యాస్సగ్గ్ంస్త్రావిభాగాః । తేషాన్తద్భాగధేయమ్ ॥ ౬౬ ॥
తానేవ తేన ప్రీణాతి । వైశ్వదేవ్యర్చా । ఏతే హి విశ్వేదేవాః ।
త్రిష్టుగ్భవతి । ఇన్ద్రియం వై త్రిష్టుక్ । ఇన్ద్రియమేవ
యజమానే దధాతి । అగ్నే ర్వామపన్నగృహస్య సదసి సాద-
యామీత్యాహ । ఇయం వా అగ్నిరపన్నగృహః । అస్యా ఏవైనే
సదనే సాదయతి । సుమ్నాయ సుమ్నినీ సుమ్నే మాధత్తమిత్యా-
హ ॥ ౬౭ ॥ ప్రజా వై పశవస్సుమ్నమ్ । ప్రజామేవ ప-
శూనాత్మన్ధత్తే । ధురి ధుర్యౌ పాతమిత్యాహ । జాయాపత్యో-
ర్గోపీథాయ । అగ్నే ఽదబ్ధాయో ఽశీతతనో ఇత్యాహ । యథాయజు-
రేవైతత్ । పాహి మాఽద్య దివః పాహి ప్రసిత్యై పాహి దురిష్ట్యై
పాహి దురద్మన్యై పాహి దుశ్చరితాదిత్యాహ । ఆశిషమేవైతామా-
శాస్తే । అవిషన్నః పితుఙ్కృణు సుషదా యోనిగ్గ్ంస్వాహేతీధ్మసం-
వ్రశ్చనాన్యన్వాహార్యపచనే ఽభ్యాధాయ ఫలీకరణ హోమఞ్జు-
హోతి । అతిరిక్తాని వా ఇధ్మసంవ్రశ్చనాని ॥ ౬౮ ॥ అతిరి-
క్తాః ఫలీకరణాః । అతిరిక్తమాజ్యోచ్ఛేషణమ్ । అతిరిక్త ఏవాతిరి-
క్తన్దధాతి । అథో అతిరిక్తేనైవాతిరిక్తమాప్త్వాఽవరున్ధే । వేదిర్దే-
వేభ్యో నిలాయత । తాం వేదేనాన్వవిన్దన్ । వేదేన వేదిం వివి-
దుః పృథివీమ్ । సా పప్రథే పృథివీ పార్థివాని । గర్భం బిభర్తి భువ-
నేష్వన్తః । తతో యజ్ఞో జాయతే విశ్వదానిరితి పురస్తాత్స్తమ్బ-
యజుషో వేదేన వేదిగ్ంసమ్మార్ష్ట్యనువిత్త్యై ॥ ౬౯ ॥ అథో యద్వే-

దశ్చ వేదిశ్చ భవతః । మిథునత్వాయ ప్రజాత్యై । ప్రజాపతేర్వా ఏతాని శ్మశ్రూణి । యద్వేదః । పత్నియా ఉపస్థ ఆస్యతి । మిథున-మేవ కరోతి । విన్దతే ప్రజామ్ । వేదగ్ంహోతాఽఽహవనీయాత్ స్తృ-ణన్నేతి । యజ్ఞమేవ తథ్సన్తనోతి । ఉత్తరస్మాదర్ధమాసాత్ । తగ్ం సన్తతముత్తరేఽర్ధమాస ఆలభతే ॥ ౭౦ ॥ తత్కాలే కాల ఆగతే యజతే । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । స త్వా అధ్వర్యుస్స్యాత్ । యో యతో యజ్ఞం ప్రయుఙ్క్తే । తదేనం ప్రతిష్ఠాపయతీతి । వాతాద్వా అధ్వర్యుర్యజ్ఞం ప్రయుఙ్క్తే । దేవా గాతువిదో గాతుం విత్త్వా గాతు-మితేత్యాహ । యత ఏవ యజ్ఞం ప్రయుఙ్క్తే । తదేనం ప్రతిష్ఠాపయ-తి । ప్రతితిష్ఠతి ప్రజయా పశుభిర్యజమానః ॥ ౭౧ ॥

తిష్ఠతీమల్లోకాగమయతి ద్యావాపృథివీ మేవావరున్ధే పర్యధత్త ఇత్యాహ సమిష్టై భాగధేయన్ధత్తమిత్యాహావ ఇధ్మస్సవృశ్చ-నాన్యను వి త్రైలభతై యజమానః ॥ ౯ ॥

యో వా అయథాదేవతయ్యజ్ఞముపచరతి । ఆదైవతాభ్యో వృశ్చ్యతే । పాపీయాన్భవతి । యో యథాదేవతమ్ । న దైవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే । వసీయాన్భవతి । వారుణో వై పాశః । ఇమవిష్యామి వరుణస్య పాశమిత్యాహ । వరుణపాశాదేవైనాం ముఞ్చతి । సవితృ-ప్రసూతో యథాదేవతమ్ ॥ ౭౨ ॥ [illegible] నదైవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే । వసీయాన్భవతి । ధాతుశ్చ యోనౌ సుకృతస్య లోక ఇత్యాహ । అగ్నిర్వై ధాతా । పుణ్యకర్మణ సుకృతస్య లోకః । అగ్నిరేవై-నాన్ధాతా । పుణ్యకర్మణి సుకృతస్య లోకే దధాతి । స్యోనం మే

సహపత్న్యాకర్తోమీత్యాహ । ఆత్మనశ్చ యజమానస్య చానార్త్యై సన్తత్యై । సమాయుషా సంప్రజయేత్యాహ ॥ ౨౩ ॥ ఆశిషమేవైతామాశాస్తే పూర్ణపాత్రే । అన్తతోఽనుష్టుభా । చతుష్పదా వా ఏతచ్ఛన్దః ప్రతిష్ఠితం యత్పూర్ణపాత్రే భవతి । అస్మిఁల్లోకే ప్రతితిష్ఠానీతి । అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతితిష్ఠతి । అథో వాగ్వా అనుష్టుక్ । వాఙ్మిథునమ్ । ఆపో రేతః ప్రజననమ్ । ఏతస్మాద్వై మిథునాద్విద్యోతమానస్స్తనయన్వర్షతి । రేతస్సిఞ్చన్ ॥ ౨౪ ॥ ప్రజాః ప్రజనయన్ । యద్వై యజ్ఞస్య బ్రహ్మణా యుజ్యతే । బ్రహ్మణా వై తస్య విమోకః । అద్భిశ్శాన్తిః । విముక్తం వా ఏతర్హి యోక్త్రం బ్రహ్మణా । ఆదాయైనత్పత్నీ సహోప ఉపగృహ్ణీతే శాన్త్యై । అఞ్జలౌ పూర్ణపాత్రమానయతి । రేత ఏవాస్యాం ప్రజాన్దధాతి । ప్రజయా హి మనుష్యః పూర్ణః । ముఖం విమృష్టే । అవభృథస్యైవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి ॥ ౨౫ ॥ సవితృప్రసూతో యథా దేవతం ప్రజయేత్యాహ సిఞ్చన్నేవైతచ్చ ॥ ౧౦ ॥

పరి వై షో వా ఏష వనస్పతీనామ్ । యదుపవేషః । య ఏవం వేద । విన్దతే పరివేత్తారమ్ । తముత్కరే । యన్నైవామనుష్యేషు । ఉపవేషమధారయన్ । యే అస్మదపచేతసః । తానస్మభ్యమిహాకురు । ఉపవేషోపవిడ్ఢి నః ॥ ౨౬ ॥ ప్రజాం పుష్టిమథో ధనమ్ । ద్విపదో నశ్చతుష్పదః । ధ్రువాననపగాన్కుర్వితి పురస్తాత్ప్రత్యఞ్చముప గూహతి । తస్మాత్పురస్తాత్ప్రత్యఞ్చః శూద్రా అవస్యన్తి । స్థవిమత ఉపగూహతి । అప్రతివాదినస్య వైనాన్కు-

రుతే । ధృష్టిర్వా ఉపవేషః । శుచర్తో వజ్రో బ్రహ్మణా సగ్ంశి-
తః । యోపవేషి శుక్ । సాఽముమృచ్ఛతు యన్ద్విష్మ ఇతి ॥ ౨౭ ॥
అథాస్మై నామ గృహ్య ప్రహరతి । నిరమున్నుద ఓకసః । స-
పత్నో యః పృతన్యతి । నిర్బాధ్యేన హవిషా । ఇన్ద్ర ఏణం పరా-
శరీత్ । ఇహి తిస్రః పరావతః । ఇహి పఞ్చ జనాగ్ం అతి । ఇహి తి-
స్రోఽతి రోచనా యావత్ । సూర్యో అసద్దివి । పరమాం త్వా పరా-
వతమ్ ॥ ౨౮ ॥ ఇన్ద్రో నయతు వృత్రహా । యతో న పునరా-
యసి । శశ్వతీభ్యస్సమాభ్య ఇతి । త్రివృద్వా ఏష వజ్రో బ్రహ్మ-
ణా సగ్ంశితః । శుచైవైనం విధ్వా । ఏభ్యో లోకేభ్యో నిర్ణుద్య ।
వజ్రేణ బ్రహ్మణా స్తృణుతే । హతోఽసావవధిష్మాముమిత్యాహ స్తృ-
త్యై । యన్ద్విష్యాత్తం ధ్యాయేత్ । శుచైవైనమర్పయతి ॥ ౨౯ ॥

నోద్విష్మ ఇతి పరావతమర్పయతి ॥ ౧౧ ॥

ప్రత్యుష్టన్దివశ్శిల్పమయజ్ఞో ఘృతశ్చ దేవాసురాస్స ఏతమిన్ద్ర
ఆపో దేవీరగ్నినా ధిష్ణియా అథ స్రుచౌ యో వా అయథా దేవతం
పరి వైషో వా ఏకాదశ ॥ ౧౧ ॥

ప్రత్యుష్టమయజ్ఞ ఏషా హి విశ్వేషాన్దేవానామూర్జా పృథివీ-
మథో రక్షసాం త్వాం ప్రజాతి ద్వాభ్యాన్తజ్జాలే కాలై నవసప్తతిః ॥ ౭౯ ॥
ప్రత్యుష్టమర్పయతి ॥

హరిః ఓమ్